

Resumé maandblad OKTOBER 2002 (nr. 134)

(samenvatting gebeurtenissen in Ecuador in september 2002)

POLITIEK

VERKIEZINGSNIEUWS

VARGAS TOCH KANDIDAAT

In vorig nummer deelden we mee dat de kandidatuur van de inheemse leider Antonio Vargas niet door het Electoraal Hof (TSE) werd aanvaard omdat hij zou geknoeid hebben met de handtekeningen. Vargas was tegen die beslissing in beroep gegaan en haalde zijn slag thuis.

Het Grondwettelijk Hof (TC) liet Vargas toch “passeren”, ondanks het feit dat het TSE de 82.841 ingediende handtekeningen herteld had en constateerde van 11,3% ervan “onregelmatig of vals” bleek te zijn. Er zaten 6.300 fotokopieën tussen, waardoor het vereiste minimum van 1% van de stemgerechtigde bevolking (zijnde 81.219 handtekeningen) niet behaald werd. Het TSE denkt dat er druk werd uitgeoefend. Dit is moeilijk na te gaan, hoewel het een feit is dat enkele duizenden inheemse sympathisanten gemobiliseerd werden om voor de gebouwen van het TSE en TC te protesteren. De Conaie en Pachakutik zaten er enigszins mee verveeld. Zoals geweten heeft Vargas (zelf ex-voorzitter van de Conaie) voor tweedracht gezorgd binnen de inheemse beweging. Toen de Conaie en Pachakutik oorspronkelijk dachten aan Auki Tituaña als kandidaat, besloot Vargas op komen met Amauta Jatari, de politieke vleugel van de Feine, de organisatie van evangelische inheemsen (voorheen zijn “vijanden”). Binnen de Conaie wordt hij daarom als een opportunist en verrader gezien.

Antonio Vargas is een afstammeling van de bekende Severo Vargas, die meer dan een eeuw geleden de missionarissen ontving in het huidige Puyo. Hij behoort tot de Puyuc runa, een quichua-gemeenschap in Pastaza. Hij komt uit een familie die 40 jaar geleden San Jacinto stichtte. Zijn vrouw komt uit Sarayacu, een traditioneel dorp in het Amazonegebied. Hij werd vroeg actief in de inheemse beweging, en werd voorzitter van de OPIP (Organisatie Inheemse Volkeren Pastaza) en klom op tot voorzitter van de Conaie. In die hoedanigheid nam hij deel aan de ministaatsgreep die begin 2000 president Mahuad ten val bracht. De Conaie heeft zich echter van hem gedistantieerd, omdat hij in de inheemse beweging als iemand met te veel persoonlijke machtsambities wordt beschouwd.

JOSE TUBON

Ook het binomium José Tubón – Humberto Marengo (PPP) had beroep aangetekend, dat evenwel verworpen werd.

VROUWEN: “DEMOCRATIE IS DOOD”

Art. 102 van de grondwet heeft het over een evenwichtiger aantal kandidaturen van vrouwen bij verkiezingen, en in art. 58 van de kieswetgeving wordt dit explicieter door de verplichting die aan partijen wordt opgelegd om

minstens 35% vrouwelijke kandidaten op hun lijsten te zetten. Deze bepaling werd onvoldoende toegepast. In de provincie Pichincha (Quito) werd deze wet voor 50% geschonden, in Guayas (Guayaquil) voor 40% en in Azuay (Cuenca) werd de regelgeving voor 71% niet nageleefd. De vrouwenbewegingen hielden verschillende protestmarsen, onder meer in het Arbolito-park in Quito, rechtover het Grondwettelijk Hof. In een stoet droegen zij symbolisch de dodelijke resten van de democratie in een kist naar het parlement. In een autokaravaan scandeerden zij de slogan “Zonder vrouwen geen democratie”. Op de 11 presidentskandidaten is er slechts één vrouw: Ivonne Baki.

EERSTE EN TWEEDE RONDE

20 oktober verkiezing van:

- president en vice-president
- 100 provinciale volksvertegenwoordigers
- 677 concejales
- 67 consejeros
- 5 vertegenwoordigers voor het Andesparlement
- 2 burgemeesters voor recent opgerichte kantons: Camilo Ponce Enriquez en Pablo Sexto.

24 november tweede ronde:

Als op 20 oktober geen presidentskandidaat 50% van de stemmen haalt, gaan de 2 met de meeste stemmen naar de tweede ronde op 24 oktober.

KIEZERS ONBESLIST

Volgens een enquête van Cedatos wist begin september 70% van het kiezerskorps nog niet op welke presidentskandidaat ze zouden stemmen. Weliswaar al minder dan in augustus (85%), toch nog een heel hoog percentage. Als voornaamste redenen werd opgegeven: “de kandidaten zijn niet goed of overtuigen niet” (56%), “er is nog tijd genoeg om te beslissen” (15%), en “politiek interesseert me niet” (11%). Er heerst dus nog altijd een grote apathie en onverschilligheid. Uit een enquête van het bureau Gallup bleek dat begin september 47% van (2.264) ondervraagden niet eens wist wanneer de verkiezingen plaats vinden. Verschillende kranten publiceerden enquêtes met percentages voor de kandidaten. De resultaten verschilden zodanig dat we ze hier niet weergeven, maar praktisch overal stond de multimiljonair Alvaro Noboa op kop.

CIVIELE CAMPAGNE

De regering is zich blijkbaar bewust van de apathie van de bevolking tegenover de verkiezingen. Op 18 september werd via de media een grootschalige campagne opgezet om de bevolking te informeren over de

verkiezingsprocedure en om hen te motiveren om naar de stembus te trekken. De campagne kost 1 miljoen dollar. Opmerkenswaardig is dat de sensibilisatie van de overheid voor het eerst ook gebeurde in het quichua, achuar en shuar, en zelfs een tv-spot in gebarentaal voor doofstommen

VERKIEZINGSCAMPAGNE: PUUR VERBALISME

Een vrouw die met een bezem het stof aan het wegvegen is, als symbool van de strijd tegen de corruptie... in een tv-spot van Leon Roldos.

Het voortdurend gebruik van het woord "basta" in de publiciteit van Rodrigo Borja.

Een verlichte aura straalt boven een foto van Ivonne Baki, met de boodschap: "Gente honesta y trabajadora" (eerlijk en hard werkend).

Deze verkiezingscampagne wordt gekenmerkt door een quasi totaal gebrek aan inhoud en is gericht op de personencultus van de kandidaten. Bij veel kandidaten is er overigens nauwelijks sprake van een beleidsprogramma, verre van ideologische filters. De meeste kandidaten doen beloften, bekritisieren hun tegenstanders en allemaal willen ze "Ecuador uit de crisis halen". Sleutelwoorden zijn: anti-corruptie, tewerkstelling en veiligheid.

Adrian Bonilla van de Flacso (Latijns-Amerikaanse faculteit voor sociale wetenschappen) en de sociologe Natalia Sierra van de Universidad Catolica hebben de eerste weken van de campagne geanalyseerd en besluiten dat praktisch alle kandidaten het volk naar de mond willen praten, beloven wat de kiezer wil, maar niemand vertelt hoe zij dat zouden realiseren en met welke middelen. "Kandidaten interesseren zich niet in belangrijke thema's zoals de dollarisering, zij pratikeren pure retoriek, er is geen boodschap. Zij doen alleen aan image-building. Zij verkopen zich zoals om het even welk product, met dat verschil dat zij het slecht doen. Zij komen zelfs minder dan vroeger onder het volk en voeren propaganda via het kleine scherm. Zelfs de tv-spots missen originaliteit, creativiteit, coherentie en initiatieven. Het zijn sloganeske herhalingen van bijna antieke beloften".

Toch wagen sommigen zich hier en daar aan een concrete doelstelling.

Leon Roldos wil de verplichte stemplicht afschaffen en de "Bono Solidario" (solidariteitsbon voor de laagste inkomens) verdrievoudigen. Lucio Gutiérrez voelt zich "deel van het volk" en "tegenstander van de oligarchie", staat "aan de kant van de werkmens en van het eerlijke en patriottische volk". Afhankelijk van zijn publiek en van de streek belooft hij te strijden "junto al cholo", "junto al montubio". Hij verwijst veelvuldig naar personages uit de Ecuadoraanse geschiedenis. Jacobo Bucaram wil "zich verzetten tegen de oligarchie" en looft voortdurend zijn broer Abdala. Hij heeft het overigens over een "revanche", om het werk van zijn afgezette broer verder te zetten, met de toen fameuze slogan "un solo toque". Hij spot voortdurend met zijn tegenstanders: hij noemde Xavier Neira een "gallito cagón", een "cholo acartonado", Rodrigo Borja noemde hij een clown als Chaplin. César Alarcon hanteert de corruptie als voornaamste thema: "Het is bewezen dat de corruptie elk jaar met 2 miljard dollar gaat lopen. Als het IMF het land een pleziertje wil doen met een lening van 240 miljoen dollar, dan is dat slechts één tiende van wat de corrupten stelen". Xavier Neira heeft het vooral over de onveiligheid en de criminaliteit, wil het centralisme eindigen en de economie heractiveren. Ivonne Baki en Alvaro Noboa ziet men praktisch nooit op meetings, maar deze laatste pompt miljoenen in tv-spots. Baki doet zich voor als de "redder", als een folkloristische heldin in hollywoodstijl. Hurtado wil "verjonging", maar zijn discours is hetzelfde. Ook

Jacinto Velazquez ziet men weinig op straat. Hij verwijst naar zijn boek "Promesa Electoral", waar hij in bijna duizend bladzijden zijn beleid weergeeft. Hij is dan ook de enige die een deftig programma op papier heeft staan.

MEERDERHEID ECUADORANEN WIL SUCRE TERUG

KANDIDATEN ZWIJGEN OVER DOLLARISERING

door Kintto Lucas

QUITO, 11 september (IPS). De campagne voor de Ecuadoraanse presidentsverkiezingen van 20 oktober draait om dollars: volgens een recente opiniepeiling zou 57 procent van de bevolking in de twee grote steden in het land af willen van de dollar die twee jaar geleden als nationale munt werd ingevoerd. Maar de meeste kandidaten blijven zweren bij de dollarisering, al heeft die de inflatie niet kunnen bedwingen en ook de inkomens niet doen stijgen.

De laatste maanden is het aandeel van de Ecuadoranen dat weer wil overschakelen op de goede oude sucre duidelijk gestegen. Volgens opiniepeilingen van Informe Confidencial is het aandeel van de kiezers dat een negatief oordeel velt over de dollarisering in de hoofdstad Quito toegenomen van 48 procent in januari tot 65 procent in juli. In de havenstad Guayaquil evolueerde het aandeel van 56 naar 62 procent. Beide steden en omgeving zijn samen goed voor het merendeel van de kiezers in Ecuador. Nog meer mensen oordelen dat ze er door de dollarisering persoonlijk op zijn achteruitgegaan: in Quito zegt 71 procent van de bevrageden dat ze nu met een kleiner gezinsbudget moeten rondkomen dan twee jaar geleden, in Guayaquil is dat 66 procent.

Maar de meeste kandidaten voor de opvolging van president Gustavo Noboa blijven vasthouden aan de dollar. Rodrigo Borja van Democratisch Links zegt dat hij "het nieuwe monetaire regime nooit zou hebben ingevoerd," maar dat er nu voor Ecuador niets anders opzit dat er het beste van te maken. De kandidaat van de rechtse Onafhankelijke Vernieuwingspartij, de bananenkonink Alvaro Noboa, wil ook niet aan de dollar raken. Volgens Xavier Neyra van de ook eerder rechts georiënteerde Sociaal-Christelijke Partij is de dollarisering onomkeerbaar omdat de ingreep "voor stabiliteit heeft gezorgd in het land". Zo denkt ook León Roldós erover, de kandidaat van een alliantie tussen de Socialistische Partij en verscheidene rechtsgezinde groepen.

De indianenleider Luis Macas, die zelf een zetel in het Andesparlement ambieert en met zijn inheemse Pachakutik-beweging Lucio Gutiérrez aan het presidentschap wil helpen, laat een ander geluid horen. Hij wedt op een regionale munt die in alle Andeslanden (Ecuador, Bolivia, Colombia, Peru en Venezuela) of zelfs in heel Zuid-Amerika zou gelden. Met name Brazilië pleit al langer voor een dergelijke stap. Volgens Macas voert de dollarisering in een doodlopend straatje, en zal Ecuador vroeg of laat eindigen als Argentinië als het blijft vasthouden aan de dollar.

Volgens econoom Alberto Acosta, een analist van de krant Hoy en het tweewekelijkse tijdschrift Tintají, is Ecuador op dit moment technisch perfect in staat de dollarisering weer ongedaan te maken. "De indicatoren geven aan dat de dollarisering op een fiasco uitloopt. Het zou onverantwoordelijk zijn op de grote klap te wachten en dan wanhopig de meubels proberen te redden, zoals dat in Argentinië gebeurde." Acosta stelt dat de dollarisering er niet in geslaagd is de inflatie onder controle te krijgen of de inkomens te doen stijgen. De competitiviteit van de exporteurs zou afgenomen zijn, Ecuador voert meer landbouwproducten in dan voorheen en de rentevoet blijft rond een verstikkende 18 procent schommelen.

DE POLITIEKE CULTUUR IN ECUADOR

door Magaly Rodríguez G. (bron: *Gestion*, augustus 2002)

Ecuadoranen geloven niet in de democratie

De Universiteit van Pittsburgh (VS) en Cedatos-Gallup hebben een studie gemaakt over de politieke cultuur in Ecuador. Onder de leiding van Dr. Mitchell A. Seligson werd een enquête gemaakt waarbij 2.925 personen geïnterviewd werden.

Volgens de enquête (een van de grootste die ooit in Ecuador is gemaakt) heeft bijna de helft van de Ecuadoranen (45%) weinig vertrouwen in het democratische systeem en toont weinig tolerantie voor de minderheidsrechten. Alleen een klein percentage (13%) steunt het politieke systeem en blijkt tolerant te zijn.

Dit wil echter niet zeggen dat er een onmiddellijk gevaar voor een staatsgreep zou bestaan. Het betekent wel dat er veel meer inspanningen moeten gedaan worden om de democratische waarden te versterken. Het land moet beter zijn mandatarissen kiezen om niet te vervallen in een onstabiel systeem vol frustraties. Alleen dan kan het land onder een echte democratie leven.

Het "Project Publieke Opinie" van de Universiteit van Pittsburgh heeft de politieke cultuur van verschillende landen bestudeerd. Het onderzoek vertrekt van de stelling dat de steun van een groot deel van de bevolking aan het institutioneel systeem en de tolerantie voor de politieke rechten van minderheden goede tekenen zijn van een geconsolideerde en stabiele democratie. Weinig steun aan het systeem en weinig verdraagzaamheid zijn daarentegen signalen van onstabieleit.

In vergelijking met andere landen staat Ecuador bijna op het einde van de lijst. Zoals ook in Bolivia het geval is, steunt alleen 13% van de Ecuadoraanse bevolking het institutionele systeem. Costa Rica scoort de hoogste cijfers (47%), hoewel de gegevens daar uit 1995 dateren, in tegenstelling tot die van Ecuador en Bolivia (2001 en 2000 respectievelijk).

Ecuadoranen zijn volgens de studie weinig tolerant voor de politieke rechten van voornamelijk diegenen die zich tegen de status-quo manifesteren. De intolerantie van de meerderheid verzwakt de minderheid. Het wordt dan ook zeer moeilijk, of zelfs onmogelijk, voor de leden van die minderheid om hun standpunten te verspreiden.

Om de graad van tolerantie te meten hebben de onderzoekers uiteraard niet gevraagd: "Bent u tolerant?". Iedereen zou immers positief antwoorden. De vragen waren subtieler: op een schaal van 1 tot 10 moest men aangeven in welke mate hij/zij akkoord ging met het kiesrecht, het recht om manifestaties te organiseren, het recht van mensen die nooit akkoord zijn met het beleid om verkozen te worden, enz. De resultaten zijn zorgwekkend: minder dan de helft van de bevolking steunt het kiesrecht (46%), de vrije meningsuiting (41%) of het recht om deel te nemen aan verkiezingen (41%) voor groepen die voortdurend in tegenspraak zijn met de regering. Slechts 55% van de bevolking is van mening dat deze groepen recht hebben om te protesteren. Deze mensen worden vaak in verband gebracht met groepen die zeer kritische posities (van links of van rechts) aannemen.

Wat politieke tolerantie betreft, staat Ecuador opnieuw bijna op het einde van de lijst in vergelijking met andere Latijns-Amerikaanse landen. Bolivia scoort echter lager (41% in 1998 en 44% in 2000) dan Ecuador (46% in 2001).

De auteurs van deze studie concluderen dat de resultaten van de enquête een niet al te positieve toekomst voor de democratie in het land weergeven. Indien Ecuadoranen niet bereid zijn om essentiële vrijheden zoals kiesrecht of het recht om verkozen te worden te verlenen aan minderheidsgroepen, zullen deze laatste weinig of geen kansen hebben om invloed uit te oefenen op de politiek.

Steun aan het leger

De meest gerespecteerde instellingen in Ecuador zijn de katholieke Kerk, het leger en de media. Het Oppergerechtshof, het nationale Congres en de politieke partijen genieten daarentegen van de minste steun. Vooral de politieke partijen blijken op zeer weinig steun (21%) te rekenen en slechts 30,5% steunt de nationale regering. De steun voor de inheemse beweging is daarentegen hoger: 47%. De meeste geïnterviewden (88,5%) voelen zich heel trots als Ecuadoranen, maar ze schamen zich voor het politieke systeem.

Om de opvatting over democratie van de Ecuadoranen te kennen, hebben de onderzoekers aan de geïnterviewden gevraagd onder welke voorwaarden ze een staatsgreep zouden rechtvaardigen. Een meerderheid antwoordde dat ze onder een situatie van hoge inflatie, sociale onrust, corruptie, misdaad, geweld en hoge werkloosheid een coup zou tolereren. De onderzoekers benadrukken dat Ecuador gedurende de laatste jaren juist onder deze omstandigheden heeft geleefd. Ecuadoranen zouden echter geen steun verlenen aan een staatsgreep indien dit het gevolg was van de verkiezingsoverwinning van extreemlinkse of –rechtse partijen. Dit is dan weer een teken van steun aan de democratische mechanismen, hoewel de onderzoekers dit niet op de voorgrond plaatsen. Ze tonen zich wel ongerust over deze resultaten, die in combinatie met het vertrouwen van het volk in het leger een militaire staatsgreep in de hand zou kunnen werken. Nogmaals onderstrepen ze echter dat deze resultaten niet impliceren dat er in de nabije toekomst een staatsgreep zou kunnen plaatsvinden.

Volgens de enquête zou 72% van de Ecuadoranen een staatsgreep rechtvaardigen indien er te veel criminaliteit zou bestaan. In El Salvador, het land met het hoogste percentage moorden in de wereld, zou ‘slechts’ 55% van de bevolking een staatsgreep rechtvaardigen in geval van te hoge criminaliteit.

Bij de analyse van de resultaten zijn de auteurs tot de vaststelling gekomen dat demografische factoren zoals geslacht, leeftijd, inkomen en rijkdom geen invloed hebben gehad op de antwoorden. Onderwijs en omgeving spelen wél een belangrijke rol, voornamelijk bij de vragen in verband met tolerantie. Bijgevolg is de investering in onderwijs een absolute voorwaarde voor de toekomst van de democratie en de ontwikkeling van Ecuador.

De tekortkomingen van het onderzoek

De Universiteit van Pittsburgh heeft een kwantitatieve studie gemaakt die geen volledig beeld van de Ecuadoraanse realiteit kan weergeven. Het onderzoek vertrekt van normatieve concepten over de democratie, en houdt bovendien geen rekening met de geschiedenis van het land. De studie vond plaats op een bepaald moment, blijft statisch in de tijd en stelt alleen één definitie van democratie voor als overal en voor altijd geldend.

Volgens de studie zouden b.v. Ecuadoranen intolerant zijn. In vergelijking met de buurlanden Colombia en Peru heeft Ecuador echter geen politiek geweld gekend. Dit is een teken van tolerantie die niet ontkend kan worden.

De onderzoekers tonen zich ook bezorgd over het hoge vertrouwen van de bevolking in het leger. Ecuador wordt in dit aspect vergeleken met El Salvador, maar nogmaals wordt hierbij geen rekening gehouden met de historische realiteit van beide landen. Het leger in El Salvador heeft een heel andere rol gespeeld dan in Ecuador. *Salvadoreños* hebben alles behalve goede herinneringen aan de rol die het leger gespeeld heeft in de naoorlogse periode.

Het gebrek aan historisch perspectief reflecteert zich tevens bij de analyse van de steun aan politieke partijen. Het onderzoek geeft immers resultaten weer die al bekend waren door vroegere studies: Ecuadoranen hebben weinig vertrouwen in politieke partijen. Nochtans blijven ze het voornaamste middel om aan de macht te komen. Andere politieke bewegingen hebben weinig succes gehad.

De lage steun aan politieke partijen is bovendien niet eigen aan Ecuador. Andere Latijns-Amerikaanse landen tonen weinig vertrouwen in politieke partijen. Wat verbaast is dus niet dat Ecuadoranen ze weinig vertrouwen, maar dat ondanks de lage steun politieke partijen nog steeds zo sterk zijn.

Het onderzoek levert zonder twijfel een belangrijke bijdrage om de politieke cultuur van Ecuador te kennen. Een zekere meerwaarde is het feit dat de resultaten vergeleken kunnen worden met die van andere landen. Men moet deze gegevens echter met de nodige voorzichtigheid en kritische geest interpreteren. De cijfers zijn zorgwekkend, maar men moet niet vergeten dat het om een steekproef gaat waaruit geen te gehaaste conclusies mogen getrokken worden. Andere factoren moeten in rekening gebracht worden.

INTERNATIONAAL

ALMA DE WALSCHE: PRIJS VOOR ECUADOR-ARTIKEL

Op 20 september vond in Deinze de 7de uitreiking plaats van de Filip Decock-prijs. Deze tweejaarlijkse prijs wordt uitgereikt voor vernieuwende, mondiaal gerichte journalistiek. Dit jaar was het thema van de journalistieke wedstrijd: "Veelkleurig, een aanstekelijk verhaal".

Alma De Walsche kreeg de eerste prijs voor een reportage over Ecuador: "Guasuntos is een global village". Alma De Walsche (die overigens in de jaren '80 enkele jaren in Ecuador werkte) publiceerde het artikel in het magazine Wereldwijd van januari 2001. Het artikel werd bekroond omdat het op een toegankelijke manier verhaalt hoe globalisering en migratie een belangwekkende invloed hebben op een Ecuadoraans dorp. Uit het juryrapport: "De journaliste weet een bijzonder complexe problematiek tastbaar en een stuk inzichtelijker te maken. Aan de hand van één concreet geval wordt een mooi inzicht gegeven in één van de meest fundamentele problemen van de derde wereld, met name de emigratie naar de rijke wereld. Het mooie van dit artikel is dat zij aan beide uiteinden van de vluchtroute is gaan kijken: Ecuador, waar haast iedereen weg wil, en New York, in het zo gegeerde beloofde land. Haar heel persoonlijke band met het beschreven dorp en met de geïnterviewde mensen geeft de bijdrage een heel eigen kleur, een emotionele diepte die toch nergens vervalt in emotionele journalistiek. Het is een doorleefd verhaal, niet zomaar een verslag van een kortstondig bezoek. De personages dragen hun voorgeschiedenis met zich mee, en weten dat de journaliste die voorgeschiedenis kent, er een stuk van heeft meegemaakt. En de lezer wordt daar in meegenomen".

Geïnteresseerden kunnen het artikel nalezen op Internet: <http://www.wereldwijd.be/archief/ww307-36.htm>

GRENSBRUG RUMICHACA

Sinds 4 september is de grens met Colombia nabij Tulcan 's nachts gesloten (cfr. nr.133). De "Internationale Brug van Rumichaca" wordt tussen 22 en 06 uur afgegendeld met een ketting. Het is niet de eerste keer dat dit gebeurt. Het is nog maar sinds 1996 dat de presidenten van beide landen het "Akkoord van Bogota" ondertekenden om de grens 24 uur op 24 open te stellen. Vóór 1996 was de grens ook 's nachts gesloten, om de illegale handel en de smokkel af te remmen, zowel uit Ecuador als Colombia. Deze keer is er een ander argument: het preventief beperken van de mogelijke effecten voor Ecuador van de confrontaties tussen het Colombiaanse leger en de guerrilla. Na 45 dagen zal er een evaluatie gemaakt worden om na te gaan of de nachtelijke sluiting gevolgen heeft voor de handel.

Of de maatregel echt effect zal hebben wordt betwijfeld, want tussen de Ecuadoraanse provincie Carchi en het Colombiaans departement Nariño zijn er minstens 20 illegale overgangen, waarvan sommigen met voertuigen kunnen overgestoken worden. Deze overgangen worden voorlopig nog niet bewaakt, behalve soms een sporadische controle. Op 26 oktober stond het eventueel sluiten van deze illegale overgangen op de agenda van de Technische Bilaterale Commissie.

NEUTRAAL ECUADOR: BEMIDDELING COLOMBIA

De Ecuadoraanse minister van buitenlandse zaken, Heinz Moeller, verklaarde dat Ecuador bereid is zijn territorium ter beschikking te stellen als neutrale plaats voor een vredesdialogo tussen de Colombiaanse regering en de guerrillabeweging FARC.

MIGRATIE

De migratiedienst van de politie maakte cijfers bekend over de migratie de eerste acht maanden van dit jaar. Tussen 1 januari en 31 augustus verlieten 375207 Ecuadoranen het land via de luchthavens en kwamen er 262236 het land binnen. Een verschil van 112971 die "wegbleven". Of deze cijfers een correcte weergave zijn wordt door sommigen betwijfeld, omdat ook blijkt dat 366.858 buitenlanders het land binnen kwamen en er slechts van 293.629 buitenlanders het vertrek van geregistreerd werd.

VS-DRUK VOOR IMMUNITEIT AMERIKAANSE MILITAIREN

ECUADOR VALT BUITEN HET ATPA-SYSTEEM

De Verenigde Staten willen dat de Ecuadoraanse regering immuniteit (straffeloosheid) zou verlenen aan alle Amerikaanse soldaten die in het land opereren (o.m. op de basis van Manta). De VS lieten aanvoelen dat zij dit zouden koppelen aan het verlenen van preferentiële douaneheffingen voor de Ecuadoraanse tonijn. Velen beschouwen dit als de zoveelste aantasting van de soevereiniteit van het land. De minister van buitenlandse zaken, Heinz Moeller, had daarover in New York een gesprek met Otto Reich, de Amerikaanse subsecretaris voor Latijns-Amerika. Moeller verklaarde nadien dat aan de Amerikaanse militairen geen strafrechtelijke immuniteit kan worden gegeven voor mogelijke oorlogsmisdaden, zich baserend op de Akkoorden van Rome

(die geen uitzonderingen toelaten). Zoals geweten willen de VS dergelijke immuniteit ook in Europa en elders in de wereld en aanvaarden zij het Internationaal Strafhof niet.

De reactie op de verklaring van Moeller liet niet op zich wachten. Bijna 's anderendaags besloot president Bush het ATPA-systeem voor preferentiële douaneheffingen (0%) toe te passen voor Colombia, Peru en Bolivia, en niet voor Ecuador! Dit treft 700 Ecuadoraanse producten. Enkele sectoren worden er heel zwaar door getroffen: tonijn in blik, textiel en confectie, schoenen, lederwaren en petroleumderivaten.

ATPA werd destijds ingesteld als compensatie aan de Andeslanden om mee te strijden tegen de drugshandel. Het verdrag liep eind 2001 ten einde, en onlangs keurde het Amerikaans Congres een verlenging goed, maar president Bush bepaalde deze maand welke landen in aanmerking komen. Het is ongetwijfeld een vorm van druk en wellicht komt er een oplossing. Bush heeft immers tot januari 2003 de tijd om ook Ecuador nog op het lijstje te zetten. Er zijn nog andere wrijvingen tussen beide landen (zie nr.130), o.m. over de neutrale houding van Ecuador in het Plan Colombia en de stemmen die opgaan tegen de Amerikaanse militaire basis in Manta.

Voor Ecuador is de (voorlopige) uitsluiting evenwel een zware klap op handelsvlak, gezien 38% van de Ecuadoraanse export naar de V.S. gaat.

Sommige politici willen de Amerikanen wegdrijven uit de basis van Manta, maar de regering hoopt dat de spanningen kunnen opgelost worden via diplomatieke weg.

BTW-dispuut

Een factor die ongetwijfeld meegespeeld heeft is het conflict over het terugbetalen van de BTW die buitenlandse petroleummaatschappijen aan de Ecuadoraanse schatkist betaalden en die zij teruggeisen (cfr. 126 en 133). De VS zijn er zich daarmee gaan moeien, en willen ook deze kwestie koppelen aan het systeem van preferentiële douanerechten. Ecuador zoekt nu naar een compromis dat mogelijk is zonder de fiscale wetgeving te wijzigen, om te vermijden dat de kwestie nog jaren aansleept.

QUITO: WERELDONTMOETING BERGVOLKEREN

In Quito vond van 17-23 september in het Cultureel Centrum van de Universidad Catolica de tweede Wereldontmoeting van Bergvolkeren plaats, waaraan 380 deelnemers uit heel de wereld aanwezig waren, o.m. uit de Himalaya, de Pyreneeën en uiteraard uit de Andes. Eén van de onrustwekkende feiten die besproken werden was dat de laatste 20 jaar 450 km² sneeuw verdween op de Andesketen. Wellicht zijn de voornaamste oorzaken de klimaatopwarming (0,6 graden in de Andescordillera de laatste 50 jaar) door de problemen met de ozonlaag, de talrijke bosbranden enz. Ook in Ecuador constateert men dat de laag "eeuwig besneeuwde" vulkaantoppen aan het verminderen is.

Er werd een eindresolutie opgesteld, de "Carta de las Poblaciones de Montaña", waarin 5 paragrafen zijn opgenomen. In het eerste punt wordt de noodzaak onderlijnd de economie van de bergvolkeren te diversifiëren en hun traditionele activiteiten en identiteit te herwaarderen. Verder wordt gevraagd te zoeken naar complementariteit voor de productieve, ecologische, culturele aspecten in het leven van de bergvolkeren, en de sociale ongelijkheden weg te werken met de rest van de bevolking in berglanden.

IMF-VERTEGENWOORDIGER

David Yuravlivker is de nieuwe vertegenwoordiger van het IMF in Ecuador. Hij vervangt Jeffrey Franks, die deze functie vervulde sinds 1999. Minister van economie, Francisco Arosemena, vloog verschillende keren naar de VS, in de hoop dat het Muntfonds de intentieverklaring van Ecuador zou aanvaarden voor een nieuw stand by-akkoord, maar dit kwam er nog altijd niet. Een nieuw akkoord moet 340 miljoen dollar verse kredieten opleveren (240 miljoen van het IMF, 70 miljoen van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank en 30 miljoen van de Wereldbank).

E.U. OPENT KANTOOR IN ECUADOR

In december zal de Europese Unie in Ecuador een kantoor openen, dat vooral de technische samenwerking met Ecuador en de economische programma's moet opvolgen. Tot nu toe gebeurde dit vanuit een kantoor in Bogota.

EUROPESE WAARNEMERS

Naast andere internationale waarnemers tijdens de verkiezingen, heeft ook de Europese Unie waarnemers gestuurd. Zij kwamen al op 9 september aan en zullen in het land blijven tot 15 december. Zij zullen niet alleen het stemverloop zelf waarnemen, maar ook het hele verkiezingsproces evalueren (de campagne, de beperkingen van uitgaven door de kandidaten, de uitslag).

ALCA: HAAIEN EN SARDINES IN DEZELFDE VISKOM

door Maria Sol Yépez en Leisa Sanchez (*)

Eind oktober en begin november vinden in Quito de 7de bijeenkomst plaats van ministers en het 7de Forum van Ondernemers van de ALCA (Area de Libre Comercio de las Américas). Zij zullen discussiëren over de wegen die moeten ingeslagen worden voor het proces van de liberalisering van de handel in heel het continent. Voor sommigen betekent dit een mogelijkheid om hun markt uit te breiden naar 800 miljoen potentiële klanten, voor anderen betekent de ALCA een ernstige bedreiging van hun huidige manier van leven en produceren. De meningen liggen ver uiteen.

Deze maand publiceren wij een eerste bijdrage, waarin verschillende visies aan bod komen vanuit economisch oogpunt. In een volgende bijdrage zullen wij het eerder hebben over de mogelijke sociale en ecologische gevolgen van de ALCA.

De 34 regeringen van vrijwel alle landen van het Amerikaans continent - met uitzondering van Cuba (en mogelijk ook van Brazilië) - hebben de intentie geuit de ALCA te vormen, een beetje te vergelijken met de vroegere Europese Gemeenschap.

Vrees om opgeslorpt te worden

Blijkbaar zijn niet alleen de sociale organisaties, maar ook de regeringen van de Latijns-Amerikaanse landen niet

zo gerust in de ALCA. Eind augustus kwam het CNC (Comité voor Commerciële Onderhandelingen) op de Dominicaanse Republiek samen, althans 33 van de 34 landen die deel zullen uitmaken van de ALCA, om een strategie te bespreken over hoe zij wijzigingen kunnen bekomen in de houding van de V.S. over het Amerikaans landbouwprotectionisme. Roberto Betancourt, onderstaatssecretaris van het Ecuadoraans ministerie van buitenlandse zaken, die het CNC voorziet, wees erop dat als de landbouw in de VS verder gesubsidieerd blijft, dit enorme distorsies zal veroorzaken in de prijzen en concurrentiemogelijkheden van de producenten in Latijns-Amerika. Ecuador hoopt dat het Witte Huis op die kwestie een antwoord zal geven eind oktober, als de “Verklaring van Quito” zal worden ondertekend tijdens de Ministeriële Top in Quito en het voorzitterschap van het CNC op 1 november wordt overgedragen aan de VS (en Brazilië?). Enkele maanden geleden keurde de VS nog 180 miljoen dollar extra subsidies toe aan de Amerikaanse landbouw. Er zijn nog andere knelpunten, zoals de eigen sanitaire en fytosanitaire normen die de Verenigde Staten (dikwijls als excuus) hanteren voor producten uit Latijns-Amerika. De 33 landen willen dat dezelfde controlenormen worden toegepast als bij de Wereldhandelsorganisatie.

Op de Ministertop eind oktober zou een kladtekst voor een ontwerpakkoord moeten uitgewerkt worden. Er zijn nog een resem discussiethema's, omdat er evenveel gevoelige belangen te verdedigen zijn, in elk land, in de subregionale groepen (zoals Mercosur). Een knelpunt is de zgn. TED (speciale en gedifferentieerde behandeling. Onder de 34 economieën zitten er 2 “grote vissen”, de VS en Canada, en vele kleintjes zoals Haïti, El Salvador, Guatemala, Honduras, Bolivia, de eilanden van de Caraïben. Tussenin Mexico, de Mercosur (Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay) en Chili. Ecuador hoopt op een TED (zoals het ook een speciale behandeling had binnen de CAN omdat het een minder ontwikkelde economie heeft dan Colombia, Peru en Venezuela). De export van Ecuador hangt hoofdzakelijk af van petroleum en bananen. Er is weliswaar een diversificatie van exportproducten, maar die hebben een lage meerwaarde. De ALCA is voor Ecuador belangrijk gezien de VS de grootste klant is. Het onderwerp van de kleine economieën wordt niet behandeld in de 9 GN (onderhandelingsgroepen), maar in een GC (consultatieve groep) (zie kader blz.12). Voor Ecuador is een TED fundamenteel. Om de kleine economieën te laten participeren in een vrijhandelsblok, zijn technische en financiële samenwerkingsprogramma's nodig om hun competitiviteit te verhogen. De kleine landen maken zich ook zorgen over de importlicenties die de grote geven, maar die gekoppeld zijn aan sanitaire en fytosanitaire voorwaarden of ecologische condities. Anderzijds past Ecuador momenteel ook protectionistische maatregelen toe, bijvoorbeeld het verbod op de invoer van bepaalde tweedehands goederen, zoals auto's. Er moeten nog tientallen belangrijke problemen opgelost worden: het op elkaar afstemmen van de arbeidswetgeving tussen de landen; wat met de speciale regimes zoals de “maquilas” of vrijhandelszones? Zullen er overgangperiodes zijn? De aanpassing van het financieel systeem (Ecuador heeft bv. heel hoge intresten). Uiteraard zal ook de juridische veiligheid moeten besproken worden, de inflatie in elk land, de schuldenlast, het gebrek aan micro-economische opties tegenover de competitiviteit, het aantrekken van buitenlandse investeringen. Deze opsomming van slechts een aantal punten toont aan hoe complex de onderhandelingen zullen worden. De nieuwe markten die de ALCA voor ogen houdt kunnen weliswaar voordelen bieden voor Ecuador, maar dan zal volgens experts een overgangperiode moeten ingevoegd worden van minstens 5 jaar en zullen er extra kredietlijnen op korte termijn moeten komen om de productie te reactiveren, technologische vernieuwingen te introduceren en zal de interne markt moeten gerecupereerd worden. Ecuador komt namelijk uit een zware economische crisis. Overigens is het niet het enige land in Latijns-Amerika dat met een economische onstabieleit wordt geconfronteerd (cfr. Argentinië, Brazilië, Uruguay, Paraguay...). Om dan nog niet te spreken over de politieke onzekerheden. Eén van de principes van de ALCA is de zgn. “single undertaking”, hetgeen betekent dat niets in voege treedt totdat alles in één pakket aanvaard wordt in een akkoord.

Wat dat laatste betreft is er alvast een nieuw probleem: zal Brazilië meedoen? Zonder de VS en Brazilië mag men

de ALCA vergeten. De Braziliaanse president Fernando Henrique Cardoso heeft op de 3de Top van de Amerikas al laten verstaan dat zijn land het ALCA-akkoord slechts zal ondertekenen als het daardoor toegang krijgt tot de dynamische markten, als de niet-tarifaire barrières worden afgebouwd, er antidumping-regels komen, de protectionistische sanitaire regels worden versoepeld, de intellectuele eigendom beschermd wordt, er middelen vrijgemaakt worden om de technologische capaciteit van de Latijns-Amerikaanse landen te verbeteren. Op de jongste top in juli in Guayaquil herhaalde Cardoso deze thema's: «Tot nu toe zijn er weinig of geen signalen dat de grootste landen hun restricties en barrières willen afbouwen».

Alberto Acosta, vermaard sociaal econoom in Ecuador en adviseur van het ILDIS onderlijnt «dat het in de eerste plaats belangrijk is alles grondig te bestuderen vooraleer een onderhandelingsproces te beginnen, en hoe dan ook eerst moet geluisterd worden naar de civiele maatschappij, die ongetwijfeld alternatieven aan te bieden heeft».

Onderhandelingsgroepen (GN):

- toegang tot markten,
- landbouw,
- diensten,
- aankopen openbare sector,
- investeringen,
- competentiebeleid,
- oplossingen controversen,
- subsidies-antidumping en compensatierechten,
- rechten intellectuele eigendom.

Consultatieve groepen (GC):

- Technisch comité voor institutionele aangelegenheden,
- Kleinste economieën,
- Gezamenlijk Comité Experts Regering en Privé-sector over Elektronische handel,
- Ad hoc groep Douaneaangelegenheden,

Gouvernementeel Comité voor participatie civiele maatschappij.

Export producten Latijns-Amerika per bestemming

(in miljoen dollar)

	Waarde	Proportie	
		<u>1990</u>	<u>2000</u>
Wereld	358,7	100%	100%
Noord-Amerika	220,1	45,4%	61,4%
Binnen Latijns-Amerika	61,6	14,0%	17,2%
West-Europa	45,0	21,2%	12,5%
Rest van de wereld	30,1	19,4%	8,9%

Bron: Wereldhandelsorganisatie.

ECONOMIE

IMF-AKKOORD UITGESTELD

Minister Arosemena van economie, die in juni werd aangesteld, is al zes keer naar de V.S. gevlogen om er besprekingen te hebben met het IMF of de Wereldbank om tot een stand by akkoord te komen.

Een woordvoerder van het IMF verklaarde dat Ecuador grote vooruitgang heeft geboekt in de onderhandelingen, maar dat er nog enkele knelpunten overblijven. De ondertekening van een akkoord wordt uitgesteld tot er een nieuwe regering is. Het IMF benadrukte evenwel dat Ecuador inmiddels haar "buitenlandse verplichtingen" moet naleven: vooraleer het akkoord te ondertekenen moet Ecuador eerst nog een schuld van 30 miljoen dollar intresten aan de Club van Parijs afbetalen.

Er zijn nog een paar andere knelpunten. Het IMF eist de komende drie jaar ook een inkrimping van de ambtenaren met 3% per jaar.

INDUSTRIE GECONCENTREERD

Voor het eerst werd in Ecuador een inventaris opgemaakt van de industrie in het land. Uit een eerste onderzoek in

2001 blijkt dat de industrie in Ecuador vooral steunt op kleine en middelgrote bedrijven. In totaal werden er 14.576 bedrijven (vooral kleintjes) geregistreerd. Bij 5.253 werden er al gegevens verzameld.

Merkwaardig is dat Azuay de meest geïndustrialiseerde provincie is, als men het bekijkt in verhouding tot de bevolkingsdensiteit, gevolgd door Pichincha, Galapagos, Tungurahua en Guayas. Maar uiteraard bevinden zich het grootst aantal bedrijven in Guayas en Pichincha. Het grootste aantal bedrijfjes situeert zich in de sector van de voedingsindustrie. Het is de bedoeling het onderzoek verder te zetten i.s.m. het ministerie van industrie om de industrie te analyseren (identificatie, productiecapaciteit, kwaliteit, toegevoegde waarde, technologische infrastructuur, exporteerbaar aanbod, vorming, financiering en kredieten, investeringen, graad van competitiviteit enz.). De resultaten worden verwacht in december, waaruit men dan de nodige beleidsmaatregelen wil trekken. Zo bijvoorbeeld zou men de nationale farmaceutische industrie kunnen ondersteunen om generische medicamenten te produceren i.p.v. dure merkgeneesmiddelen te importeren, of zou men nieuwe exportmogelijkheden kunnen aanmoedigen.

BANKEN EN VERKIEZINGEN: INVESTEREN IN BUITENLAND

De Vereniging van Privé-banken in Ecuador wees er in een rapportje op dat in deze verkiezingsperiode de Ecuadoraanse banken voor meer dan 1 miljard dollar van de spaargelden in het buitenland belegd hebben, vooral op korte termijn (180 dagen). Dit zou volgens Fernando Vivero, de voorzitter van deze vereniging, te maken hebben met de onzekerheid over een mogelijk negatieve politieke sfeer: "De meeste kandidaten hebben geen beleidsplan voorgelegd, de campagne is puur op de kandidaten gericht, de economische perspectieven zijn onzeker, het IMF-akkoord werd nog niet ondertekend". Miguel Davila (onderbankgouverneur) vindt het nodig dat in Ecuador een fonds van ca. 1 miljard dollar zou moeten opgericht worden om eventuele politieke en financiële problemen op te vangen.

AGD VERKWIST LIQUIDITEITSFONDSEN VAN KLANTEN

De krant Hoy had in juni al de verkwisting van de AGD (Agentschap voor de Garantie van Deposito's) aangeklaagd. In september publiceerde ook de Anticorruptie Commissie een rapport waarin het aanwenden van de liquiditeitsfondsen aan de kaak gesteld wordt. Drie maanden geleden had Fernando Vivero, voorzitter van de ABPE (Vereniging van Privé-Banken) verklaard dat van de 80 miljoen dollar, die de AGD gerecupereerd had van de failliete banken (o.m. door de verkoop van hun onroerende goederen) om de gedupeerde klanten te vergoeden, er niets overbleef.

BEGROTING 2003

De tweede helft van oktober zal het ministerie van economie en financiën een ontwerp voorleggen voor de begroting van volgend jaar. Enkele lijnen werden al bekend gemaakt. De verhoging van het staatsbudget zal niet meer dan 3,5% hoger liggen dan in 2002 en in totaal dus niet meer dan 5,8 miljard dollar. Er wordt gerekend op een gemiddelde petroleumprijs van 22 dollar per vat. Men hoopt dat de inflatie in 2003 niet hoger dan 7,5% zal bedragen en dat de economische groei 3,5% van het BIP zal bedragen (zie ook blz. 15-17).

IMPORT STEEG MET 25%

De tendens dat meer geïmporteerd wordt dan geëxporteerd houdt al sinds juni 2001 aan (behalve in de maand

september 2001, toen er een positief saldo was).

Sommige niet-traditionele exportproducten kregen zware klappen, zoals textiel.

De eerste 7 maanden van dit jaar exporteerde Ecuador voor 2,75 miljard dollar, dit is 3,52% minder dan in dezelfde periode vorig jaar. De import daarentegen steeg met 25,6% in 7 maanden, waardoor de handelsbalans negatief is (een deficit van 709 miljoen dollar of 3,5% van het BIP).

De export van Ecuador naar de andere lidstaten van de CAN (Bolivia, Colombia, Peru en Venezuela) daalde het sterkst, met gemiddeld 19% tussen januari en juli in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Volgens de statistieken van de Centrale Bank bedroeg de export naar de Andeslanden de eerste 7 maanden van dit jaar 416,5 miljoen dollar, tegenover 101 miljoen dollar vorig jaar. De export naar Colombia totaliseerde 175 miljoen dollar, tegenover 191 miljoen dollar vorig jaar in dezelfde periode, die naar Venezuela daalde zelfs met 58%, van 93 miljoen naar 39 miljoen dollar. Naar Bolivia met 22%, van 3,6 miljoen naar 2,8 miljoen en naar Peru met 13,6%, van 198 miljoen naar 230 miljoen dollar.

DEVALUATIE PESO TREFT ECUADOR

De devaluatie van de Colombiaanse peso met 20% treft ook de Ecuadoraanse economie. Eind september stond de dollar op 2.800 pesos. Colombia is na de VS de belangrijkste handelspartner van Ecuador. Tussen januari en augustus exporteerde Ecuador voor 175 miljoen dollar naar Colombia en importeerde uit dit land voor 524 miljoen dollar. Door de devaluatie wordt minder uit Ecuador geïmporteerd, integendeel, sommige producten zijn in Colombia goedkoper geworden

PAPIER IN ECUADOR

Het lijkt op een tegenstelling: Ecuador exporteert hout voor papierpulp en importeert papier. Praktisch al het papier voor dagbladen, boeken, tijdschriften, facturen, bankuittreksels, schriften, fotokopiepapier... wordt ingevoerd. De belangrijkste afnemer van papier is de bananenindustrie. De productie van verpakking voor bananen, het zogenaamde "kraft", is één van de weinige uitzonderingen van papier of karton dat in Ecuador zelf vervaardigd wordt. Een andere uitzondering is de productie van absorberend papier (toilet papier, servetten).

Anpace, de vereniging van papierproducenten, berekent dat de papiersector zo'n 250 miljoen dollar omzet per jaar heeft. Daarvan neemt "kraft" 90% voor zijn rekening. Schrijfpapier zo'n 3%.

De nationale industrie heeft een jaarlijkse behoefte van 317 miljoen kubieke meter, waarvan er 250 miljoen moeten ingevoerd worden. Het grootste gedeelte van het geïmporteerde papier en karton is evenwel niet voor de nationale consumptie bestemd, maar gaat het land opnieuw uit (vooral bananendozen)

In Ecuador zelf wordt ca. 120 miljoen ton geproduceerd. De belangrijkste producent is Papelera Nacional, eigendom van de holding Inversancarlos, die een capaciteit heeft van 80.000 ton. Bij Papelera Nacional worden bijvoorbeeld de zakken gemaakt voor suiker en cement, en golfkarton. Een tweede groot bedrijf is Cartopel in Cuenca, dat een productiecapaciteit heeft van 35.000 ton. Daar wordt zacht en absorbeerbaar papier gemaakt. Maar dit bedrijf is grotendeels in handen van de familie Kimberly Clark uit de VS en de Colombiaanse firma

Productos Familia Sancela, die 70% van de markt domineren. Kimberly Clark, die in 176 landen aanwezig is met een jaarlijkse omzet van 15 miljard dollar in de wereld, kocht in 1995 de Ecuadoraanse bedrijven La Reforma en Ecuapel op.

De belangrijkste invoerder van papier is de krant El Universo (11.500 ton), gevolgd door de krant El Comercio (7.500 ton).

In de totale industriële sector (die - zonder de petroleum -16% van het BIP vertegenwoordigt), maakt de subsector van papier en drukkerijen slechts 8% uit.

PERSPECTIEVEN ECONOMIE ECUADOR

CIJFERS 2002 OP HET EERSTE GEZICHT GOED, MAAR MISLEIDEND ?

door Maria de la Paz en Alicia Delgado

In een optimistisch scenario zal de economische groei van Ecuador dit jaar 3,5% bedragen en 2% in 2003. In de meest pessimistische visie zal het BIP in 2003 een negatieve groei hebben van -0,7% en zal Ecuador opnieuw een moratorium moeten instellen voor de afbetaling van de buitenlandse schulden. Veel hangt af van de verwachte ondertekening van een akkoord met het IMF en van het economisch beleid van de nieuwe regering na de verkiezingen.

Salarissen en tewerkstelling verbeteren, maar "canasta" werd duurder

Volgens de projecties van het UNDP (VN-Ontwikkelingsprogramma) zal tegen eind 2002 de stedelijke armoede 38,2% bedragen, een niveau dat merkkelijk lager ligt dan tijdens de crisis van 1999-2000, toen 46% onder de armoedegrens leefde. Tegelijkertijd zorgde de economische groei in 2001 en 2002 ervoor dat het minimum overlevingssalaris steeg van 97 \$ in het jaar van de dollarisering naar 121 \$ in 2001 en 140 \$ vandaag. De reële salarisindex steeg van 76 punten in januari 2000 naar 105 in januari 2001, daalde lichtjes naar 104 in januari 2002 omwille van de aanhoudende inflatie die de reële inkomens erodeert.

Overeenkomstig artikel 92 van de Trole-I-wet (de Wet op de Economische Transformatie) inzake het salarisbeleid, worden salarisverhogingen in de openbare sector bekeken in functie van de inflatie. Deze vorm van indexaanpassing is één van de zaken die het IMF wil zien verdwijnen.

De volledige werkloosheid bereikte in januari 2000 een top van 17% van de economisch actieve bevolking. Met de economische groei van de laatste twee jaar, daalde de totale werkloosheid naar 10,8% in januari 2001, 8,4% in januari 2002 en 8% in juli laatstleden. De ondertewerkstelling (de zgn. "informele sector" daarentegen blijft hoog). Uiteraard speelt de enorme migratiegolf in deze cijfers een belangrijke rol. De verwachtingen voor 2003 zijn dat de werkloosheid rond de 8% zal blijven (als de optimistische versie bewaarheid wordt van een economische groei van 2%). Zie grafiek 1.

De "canasta" (letterlijk "boodschappentas", of het basisminimum voor een gezin om te overleven) verhoogde van 319 \$ naar 336 \$ tussen januari en juli 2002, tegenover een gezinsinkomen van 221 \$, hetgeen betekent dat het

gemiddelde gezin 30,7% tekort komt om in zijn basisbehoeften te voorzien, een percentage dat te vergelijken is met dat van juli 2001 maar hoger is dan de 27,7% in juli 2000 (zie grafiek 2).

De financiering van de economie

Het voornaamste structureel probleem van de Ecuadoraanse economie is de hoge openbare schuldenlast: extern 56% van het BIP, intern 14% van het BIP en de hoge staatsschulden tegenover het IEES (sociale zekerheid), die momenteel 10% van het BIP bedraagt. Op het eerste gezicht lijken deze cijfers beter te zijn dan een paar jaar geleden (toen de buitenlandse openbare schuldenlast meer dan 100% van het BIP bedroeg), maar de nieuwe cijfers zijn misleidend, omdat er geen substantiële verbeteringen zijn van het niveau van de schuldenlast en de Staat praktisch op geen andere financieringsbronnen kan rekenen dan die van de multilaterale organismen (Wereldbank, IMF, Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank).

Een van de ernstige problemen waarmee de huidige regering geconfronteerd wordt, en waarmee de nieuwe president zal te maken hebben, is de financiering van de economie. Geen gemakkelijke taak als men rekening houdt met de hoge schuldenlast. Ecuador heeft in 2002 in de begroting 635 miljoen dollar uitgetrokken voor de afbetaling van de intresten van de openbare buitenlandse staatsschuld en 243 miljoen dollar voor de intresten op de interne schulden. Hoewel de ontwerpbegroting voor volgend jaar nog niet besproken werd in het parlement, schat men dat deze cijfers in 2003 respectievelijk 650 miljoen en 198 miljoen dollar zullen bedragen. Concreet vertegenwoordigt dit 20% van de export van 2002 en 17% van de export van 2003, een gigantische inspanning voor de schatkist.

En dat is nog niet alles, want de afschrijvingen van externe en interne schulden voor 2002 en 2003 bedragen meer dan 1 miljard dollar per jaar. Dit betekent dat Ecuador jaarlijks moet beschikken over eigen middelen en financieringen voor een bedrag hoger dan 1.850 miljoen dollar (9% van het BIP). Niet gemakkelijk voor een land dat praktisch geen toegang meer heeft tot de internationale financieringsmarkt, en - hoewel het een strikt fiscaal beleid moet voeren - geen goed imago heeft qua transparantie en corruptie. Herinneren we bijvoorbeeld aan de overdreven uitgaven het eerste semester van 2002 via het corruptie systeem van niet-gebudgetteerde uitgaven aan lokale besturen, cfr. nr.132).

Het objectief van het fiscaal beleid zou moeten zijn dat er een fiscaal overschot is, en dat de Staat met eigen middelen haar verplichtingen tegenover de civiele maatschappij kan naleven (onderwijs, gezondheidszorg enz.) en deze niet langer te financieren met kredieten van de multilaterale organismen.

Ook het IMF dringt aan op saneringen en op een duurzamer fiscaal beleid. Zoals geweten werden de laatste maanden moeizame onderhandelingen gevoerd om tot een nieuw stand by akkoord met het IMF te komen. In dit akkoord (dat eind september nog altijd niet ondertekend werd) moeten voor het IMF onder meer volgende intenties staan:

1) Dat de regering er zich in 2002 toe engageert een overschot in het budget te hebben (totale overheidsinkomsten - totale overheidsuitgaven + kosten intresten op schuldenlast) van minstens 6,4% van het BIP, zijnde een globaal overschot van ca. 505 miljoen dollar, hetgeen een besnoeiing van de begroting zou moeten inhouden van 2% van het BIP. Voor volgend jaar zou dit nog strenger moeten gebeuren: in 2003 zou het overschot 6% van het BIP moeten bedragen.

2) Dat een "Wet Fiscale Discipline" in voege treedt, die het bestaan van het FEIREP reguleert (Fondo de Estabilización, Inversión Social y Productiva y Reducción del Endeudamiento Público), dat opgericht wordt om de nieuwe staatsinkomsten uit de petroleum - dank zij de nieuwe OCP-pijpleiding - te gebruiken om structureel de buitenlandse openbare schuldenlast (d.m.v. mechanismen voor het opkopen van de schuld) te reduceren met jaarlijks 4% van het BIP tot deze schuldenlast herleid wordt tot 40% van het BIP.

Grafiek 1: totale werkloosheid (% economisch actieve bevolking)

Grafiek 2: de prijs van de « canasta » (minimum basisbehoeften familie)

stijgt vlugger dan de salarisverhogingen (in dollar)

Bij bovenstaande en de hierna volgende projecties gaat men uit van een aantal externe en interne factoren en

veronderstellingen.

Mondiaal:

- hogere economische groei in de wereld dan vorig jaar. Een groei van 2,8% in de VS in 2002 en 3,5% in 2003, hetgeen de groei in Latijns-Amerika kan opkrikken. Belangrijke veronderstelling: dat de petroleumprijs de economische activiteiten niet afremmen (cfr. VS-Irak-Midden-Oosten, productiecontrole OPEC).

Regionaal:

- vertrouwenscrisis in economie en financiële sector in Latijns-Amerika (cf. Argentinië, Brazilië, Uruguay, Paraguay) en de invloed ervan op de Andeslanden (kapitaalvlucht, investeringsrisico's, moratoria afbetaling schuldenlast)

- de devaluaties van de Latijns-Amerikaanse munten en de invloed ervan op de buitenlandse handel.

Nationaal:

- het natuurfenomeen El Niño kan vanaf oktober 2002 in Ecuador toeslaan en de productie aantasten

- directe buitenlandse investeringen afgeremd, ook in petroleumsector

- presidentsverkiezingen en politieke evolutie in parlement

- Ecuador niet militair betrokken geraakt in het Colombiaans conflict

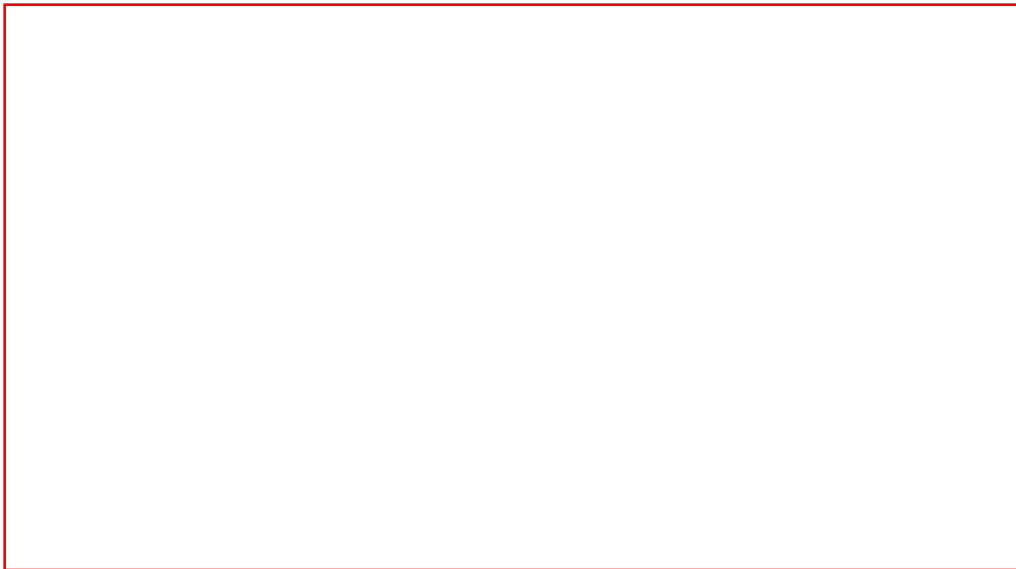
- de nieuwe OCP-pijplijn in 2003 niet operationeel zou worden.

Grafiek 3: groei van het BIP

optimistische en pessimistische perspectieven

Grafiek 4: inflatie daalt sterk, maar blijft internationaal gezien hoog.

Verkiezingen, volgende regering... en de niet verwachte economische resultaten voor 2002

Het beperken van de officiële periode voor de verkiezingscampagne (3 september tot 17 oktober) heeft ongetwijfeld bijgedragen tot het vermindering van spanningen in dit electorale jaar, maar anderzijds blijven er onzekerheden omwille van twee factoren:

1) het al dan niet ondertekenen van een akkoord met het IMF. Zoals geweten werden de onderhandelingen ingezet in januari, zou er al in mei een akkoord moeten geweest zijn, maar was er eind september nog altijd geen overeenkomst

2) welk economisch beleid zullen de aanstaande president en regering aannemen, als de economie serieus aan

banden ligt door de openbare schuldenlast en het lage niveau van de competitiviteit van de economie? De afhankelijkheid van buitenlands kapitaal en de voorwaarden die het IMF oplegt voor een akkoord, zullen ongetwijfeld meespelen in de verkiezingsuitslag. Vandaar dat in het politiek discours tijdens de verkiezingscampagne inhoudelijk bijna niets gezegd wordt over de economie (elke kandidaat weet dat er veel zal moeten gesnoeid worden, maar niemand zal dat in verkiezingstijd luidop zeggen: bezuinigingen en hogere belastingen zijn nergens en nooit populair).

De macro-economische resultaten van 2002 zullen wellicht gunstiger zijn dan vorige jaren, maar niet de vooropgestelde verwachtingen halen. Zo was er oorspronkelijk een economische groei voorzien van 4%, die door de slechtere economische resultaten de eerste helft van het jaar later herleid werd tot 3,5% (grafiek 3). De vrees voor een nieuwe El Niño in het najaar overschaduwde de vooruitzichten in de landbouwsector. Men voorziet een daling van de consumptie van de gezinnen en van de privé-investeringen, de exportcijfers zijn alles behalve goed, er wordt minder olie uitgevoerd dan voorzien (de prijs is wel gunstiger dan verwacht). De inflatie daalde aanzienlijk van 22,4% in januari 2001 naar 12,9% in juli 2002 en zal eind 2002 vermoedelijk 10 à 11% bedragen (grafiek 4), maar moeilijk lager zijn (de regering sprak over een inflatie met 1 cijfer).

De handelsbalans zal zeer negatief zijn (vermoedelijk -7% van het BIP), gezien de daling van de export en de hogere import (zie elders).

Samengevat, afhankelijk van verschillende factoren, zoals het al dan niet ondertekenen van een akkoord van het IMF, de volgende regering die aan de macht komt enz., is er een optimistische en een pessimistische visie over de vooruitzichten voor volgend jaar. Deze twee mogelijkheden werden door Multiplica weergegeven in nevenstaande tabel voor de verschillende variabelen in 2002 en 2003.

	Más probable Optimista		Pesimista
	2002	2003	2003
Inflación (fin del período)	10% ± 1%	7,5% ± 1%	6% ± 1%
Inflación (promedio)	12,50%	8,00%	7,10%
Tipo de cambio real (1994=100)	90,9	86,3	87,5
Tasas de interés en dólares			
Pasiva nominal (fin de período)	5,5% - 6,2%	5,5% - 7%	4% - 5,5%
Activa nominal (fin de período)	14% - 18,1%	13% - 18,5%	14% - 21%
Margen nominal (promedio)	8,5% - 11,9%	7,5% a 11,5%	11% a 15,5%
Tasa máxima convencional	21% - 27,2%	19,5% - 27,7%	21% - 31,5%

Sector Fiscal

Déficit/Superávit global (en % del PIB)	0,3%*	2,40%	-1,40%
---	-------	-------	--------

Superávit primario (en % del PIB)			
-----------------------------------	--	--	--

PIB Corriente

Crecim.PIB real (mill.sucre de 1975)	3,5%± 0,5%	2%± 0,5%	-0,7%± 0,5%
--------------------------------------	------------	----------	-------------

PIB corriente (en millones de dólares)	20.473	22.449	21.549
--	--------	--------	--------

Sector Externo

Balanza Comercial (millones de \$)	-1.431	-617	-894
------------------------------------	--------	------	------

Déficit/Superávit Cuenta Corr. (% PIB)	-7,00%	-3,10%	-4,30%
--	--------	--------	--------

Variac. RILD (+es pérdida)(millones \$)	149	-214	441
---	-----	------	-----

Transfer.unilater. (millones de US\$)	1.563	1.534	1.564
---------------------------------------	-------	-------	-------

Fuente: Proyecciones de MULTIPLICA

SOCIAAL**START SCHOOLJAAR NIET PROBLEEMLOOS**

Half september startte het nieuwe schooljaar in de Sierra en Amazonia. Zoals geweten heeft de Costa een andere vakantieregeling (omwille van het klimaat). In de Sierra en Amazonia zetten 1,5 miljoen leerlingen het nieuwe schooljaar in.

Enerzijds regende het klachten van ouders bij het ministerie van onderwijs over illegale misbruiken van te hoge inschrijvingsgelden, anderzijds klachten van schooldirecties omdat er geen middelen zijn om de scholen te onderhouden. Een honderdtal onderwijzers betoogde omdat collega's werden gearresteerd omdat zij van ouders een bijdrage hadden gevraagd om de noden van de scholen te helpen financieren. Veel scholen vragen aan de ouders een waarborg van 90 dollar voor het gebruik van schoolboeken. De regering had een verhoging voor de pensionaten toegestaan van 12%, maar sommige pensionaten vroegen 100 tot 140 dollar meer dan wettelijk voorzien. De scholen zelf steken de vinger naar de regering. "In sommige klassen vallen de borden van de muur", aldus Alex Castro, voorzitter van de onderwijzersvakbond UNE in Pichincha. De UNE organiseerde de eerste schooldag op verschillende plaatsen al protesten, tegen de achterstallige betalingen van de wedden van

leerkrachten. Er is een quasi totaal gebrek aan financiële middelen voor de openbare schooltjes. In verschillende scholen werd de elektriciteit en de watervoorziening afgesneden omdat zij de factuur niet konden betalen.

Ook universiteiten protesteren

De Universiteit van Cuenca nam het initiatief om een klacht in te dienen, zich baserend op de Grondwet, om de achterstallige betalingen van de Staat te eisen. Deze universiteit heeft nog 1,5 miljoen dollar tegoed.

De Assemblee van Ecuadoraanse Universiteiten kwam bijeen om een strategie uit te bouwen om de financiële middelen op te eisen die het parlement toekende in 2001. Het gaat hoofdzakelijk om middelen voor de verbetering en het herstel van de infrastructuur. Hoewel het parlement de fondsen goedkeurde, heeft het ministerie van economie de gelden geschrapt. In totaal gaat het om 18,6 miljoen dollar die sinds juni 2001 niet uitbetaald werden. De actie wordt ondersteund door de Federatie van Universitaire Studenten van Ecuador, die midden september protestdagen organiseerde. De rector van de Universiteit van Cuenca, die een deficit van 2 miljoen dollar heeft, dreigde ermee de universiteit te sluiten.

Naast de onregelmatige uitbetaling van de al lage salarissen van de leerkrachten en het gebrek aan didactische middelen wordt het openbaar onderwijs geconfronteerd met de slechte staat waarin de scholen zich bevinden. In sommige gevallen bestaan er ernstige gevaren voor de veiligheid van de kinderen. Zo bijvoorbeeld in de “Escuela Ciudad de Cuenca” in het historisch centrum van Quito, waar 800 kinderen het schooljaar in het donker begonnen. De school kon een factuur van 266 dollar niet betalen en de Empresa Eléctrica van Quito sloot de elektriciteit af. De daken lekken en er zouden minstens 8000 dollar nodig zijn om de meest dringende herstellingen uit te voeren. De houten trappen staan op instorten, er worden veel te kleine stoelen en banken gebruikt voor de leerlingen van de hoogste graad. In een lokaal van nauwelijks 30 m² zitten 42 leerlingen opeengestapeld, de muren zijn wak, enz. In verschillende scholen in de hoofdstad werd om dezelfde reden de watertoevoer afgesloten, met alle hygiënische gevolgen van dien in de toiletten. Volgens de UNE bevindt 70% van de scholen in de provincie Pichincha (Quito) zich in slechte staat en is er geen cent om daaraan te verhelpen. Ouders werken in “minga” om de klaslokalen toch wat leefbaar te maken. Aan de ouders werd gevraagd een bijdrage van 12 dollar per kind te leveren...

INHEEMSEN

PROTEST INHEEMSEN TEGEN ALCA

Verschillende inheemse organisaties uit Ecuador kondigden protestacties aan tegen een continentale bijeenkomst van experts en regeringsvertegenwoordigers op 31 oktober in Quito, ter voorbereiding van de ALCA. Die dag plannen zij een “Anti-top”.

De inheemse koepelorganisatie Conaie organiseerde een reeks seminaries om te discussiëren over de strategieën om tegen de oprichting van de ALCA te protesteren. De inheemse organisaties van het Amazonegebied vrezen dat de rechten van indigenas in het gedrang zullen komen door de ALCA, bv. als het gaat over thema's zoals "intellectuele eigendom" (o.m. hun kennis over geneeskrachtige planten). De Confeniae (confederatie van inheemse organisaties uit het Ecuadoraans Amazonegebied) begon een campagne tegen de globalisering en

organiseerde in Tena informatieve activiteiten over de negatieve impact ervan op de natuur. De Amazone-inheemsen vrezen dat de ALCA de exploitatie van de natuurlijke rijkdom in het regenwoud nog zal versnellen en de collectieve rechten van de inheemsen (zoals in de grondwet gewaarborgd) zullen moeten onderdoen voor de economische belangen. De Confeniae plant grote mobilisaties in Quito tussen 31 oktober en 4 november.

ASSEMBLEE COTACACHI

Begin september kwam de Kantonale Eenheidsassemblee van Cotacachi bijeen, waar een evaluatie werd gemaakt van de resultaten sinds in het kanton 7 jaar geleden begonnen werd met een voorbeeldig systeem van participatieve democratie. De eerste resultaten van een gezamenlijk beleid van de civiele maatschappij en het gemeentebestuur waren positief. Door een alternatief systeem, bepaalt de bevolking, op basis van haar behoeften en noden, het beleid dat het stadsbestuur van Cotacachi moet uitvoeren. De verschillende werkcomités hebben op de Assemblee ook hun plannen voorgelegd voor de toekomst. Het Comité Opvoeding wil werk maken van de alfabetisering van de bevolking. In het kanton kan namelijk 27% niet lezen of schrijven. Het analfabetisme is vooral hoog in de rurale gebieden. Het Comité Vrouwen wil dat er nog meer participatie komt van vrouwen. Dat voor de Jeugd wil meer middelen voor onderwijs en voor het creëren van werkgelegenheid voor jongeren. Het Comité Ecologie maakt zich zorgen over de recente toekenning door de Staat van concessies voor mijnbouw in het kanton, waartegen een groot deel van de bevolking zich verzet. Zoals geweten wordt Cotacachi bestuurd door de inheemse burgemeester Auki Tituaña.

INTERNATIONALE PRIJS VOOR QUINUA-TEELT

Quinoa is een eeuwenoud inheems gewas met een hoge voedingswaarde. In de provincie Chimborazo betekent de productie van quinoa een inkomen voor 3.600 families in 140 rurale gemeenschappen. Door quinoa te telen zouden de gezinnen jaarlijks 230 tot 380 dollar meer inkomsten hebben. In 1989 startte een project om het gewas opnieuw te waarderen, onder impuls van ERPE, het netwerk van volksradio's. Het project ontving een prijs van de internationale organisatie Slow Food.

TEXACO-PROCES

Het proces dat 19 inheemse gemeenschappen uit Amazonia tegen de petroleummaatschappij Texaco (nu Chevron Texaco) begonnen, kan niet langer in de VS plaats vinden. Op 16 augustus had het Hof van Beroep in New York daarover een uitspraak gedaan (cfr. nr.133). Het proces werd ingezet op 3 november 1993. Texaco wordt er o.m. van beschuldigd 16,8 miljoen vaten petroleum in de natuur te hebben achtergelaten, waardoor de rivieren sterk vervuild geraakten en schade werd toegebracht aan de inheemse volkeren in het Ecuadoraans Amazonegebied.

De inheemse gemeenschappen en enkele Ecuadoraanse milieuactivisten bestuderen nu een strategie om het proces verder te zetten in Ecuador. Maar er is een belangrijk obstakel. Een wet die in april van dit jaar werd uitgevaardigd door het Grondwettelijk Hof bepaalt dat als een aanklacht werd ingediend buiten Ecuador, een proces niet meer kan herhaald worden voor dezelfde zaak door dezelfde personen. Wat blijkbaar wel nog zou kunnen, volgens de advocaten van de inheemsen, is dat het proces gevoerd wordt in een lokaal gerechtshof. En dan zou Lago Agrio kunnen (de hoofdplaats van de provincie Sucumbios, die het meest door de vervuiling is getroffen) kunnen. Die mogelijkheid wordt nu overwogen.

DIVERSE

TUNGURAHUA TREFT LANDBOUW

De vulkaan Tungurahua blijft voor ellende zorgen. Zoals geweten was er in oktober 1999 een uitbarsting, waarbij het stadje Baños en de omgeving geëvacueerd werden. Sinds een paar maanden rommelt de vulkaan opnieuw en is er geregeld asneerslag. Er worden dagelijks tientallen trillingen opgemeten en soms een explosie.

De jongste weken verhoogde de asneerslag, waarbij vooral de bevolking langs de weg Penipe-Baños getroffen werd. Op de daken ligt een laag as en de velden met maïs en fruit worden vernietigd. Verschillende wegen zijn beschadigd en onberijdbaar door steeninval. In de omgeving van Penipe heeft 80% van de bewoners al hun huis verlaten. Sommigen kunnen terecht in een opvangcentrum in Pallatanga (Chimborazo).

De Tungurahua wordt nauwlettend door vulkanologen in het oog gehouden. Hoewel de vulcanologische activiteit de jongste weken toenam, zijn zij evenwel niet van oordeel dat er onmiddellijk gevaar is voor een uitbarsting zoals twee jaar geleden.

Foto: de 200 inwoners van het dorpje Yuibug zijn op de vlucht. Een campesino komt de schade van zijn akkers opmeten.

BANANENTELERS

De kleine boeren in Manabi eisen voor hun bananen type "barra-ganete" een betere prijs. Omdat de productiekosten met meer dan 50% gestegen zijn (verpakking, insecticiden, de controle van de bananenplaag "sigakota negra" enz.) zijn zij van oordeel dat voor een kist van 19 kg zij 6 dollar zouden moeten krijgen om deftig te overleven. Momenteel krijgen zij voor dit type bananen 3,5 \$. De exporteurs ontvangen in de VS 25 dollar voor een kist.

VERBRUIK SUPER STIJGT

De eerste helft van dit jaar kwamen er in Ecuador zowat 60.000 nieuwe wagens in circulatie. Oudere auto's worden geleidelijk aan vervangen, waardoor ook het verbruik van superbenzine stijgt. De eerste helft van 2002 steeg het verbruik van super (90 oct.) met 53% in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, ten nadele van "extra" of normale benzine. Het verbruik van diesel steeg met 9,2% en dat van jet fuel voor vliegtuigen daalde met 3,5%. Er rijden in Ecuador naar schatting 400.000 voertuigen rond.

GENERAAL

President Noboa stelde Oscar Isch aan tot generaal van het leger. Hij is de vijfde generaal in de geschiedenis. Naar aanleiding daarvan kondigde de minister van defensie, Hugo Unda, aan dat eind dit jaar een "Libro Blanco" (Wit Boek) zal gepubliceerd worden met de nieuwe beleidsopties voor de nationale verdediging.

FIFA-ONDERZOEK

Voetballiefhebbers zullen wel weten dat tijdens de Mundial 2002 in Japan er heel veel kritiek was op de Ecuadoraanse scheidsrechter Byron Moreno. Vooral Italië werd benadeeld in de wedstrijd tegen Zuid-Korea. Voor sommigen lag het er vingerdik op dat er corruptie mee gemoeid was. De FIFA heeft nu een onderzoek ingesteld.

AARDSCHOK

Op de grens tussen de provincies Chimborazo en Cañar deed zich op 5 september een aardshok voor van 4,7 op de schaal van Richter. Er was geen noemenswaardige schade en er vielen geen slachtoffers.

GITARIST

De Ecuadoraanse gitarist Henry Carvajal heeft de Amerikaanse gitarist Rick Holmstrom vervangen in één der beste bluesorkesten ter wereld, "Rod Piazza & The Midghty Flyers", die ca. 16 elpees/cd's op hun palmares hebben staan, verschillende Grammy Awards, WC Handy Awards, en vele jaren uitgeroepen werd tot "beste bluesgroep wereldwijd".

BUSONGEVAL

Op 27 september viel een bus in een ravijn op de weg van Quito naar Nono. Van de 9 dodelijke slachtoffers waren er 8 arbeiders die voor Techint werken, de maatschappij die de OCP-oliepijplijn aanlegt. Het lichamen mochten eerst niet opgeborgen worden omdat de overheid vreesde dat journalisten opnieuw de aandacht zouden trekken op de nadelen die OCP-aanleg met zich mee brengt.

VERKEERSONVEILIG QUITO

De politie startte in september een campagne voor verkeerseducatie. En daar zijn redenen genoeg voor. Hoewel de hoofdstad Quito maar bijna de helft van het aantal inwoners heeft van de havenstad Guayaquil, ligt het aantal dodelijke verkeersslachtoffers in Quito drie keer hoger dan in Guayaquil. Volgens de politie komt dit "omdat er geen cultuur van veilig verkeer" is: onvoorzichtige automobilisten, dronkenschap achter het stuur, verkeersonbewuste voetgangers, het niet respecteren van lichten of andere verkeerstekens, overdreven snelheid... Maar ook de slechte staat van de wegen speelt een rol en niet in het minst het slechte onderhoud van het wagenpark (vooral van bussen en vrachtwagens). Tussen 1999 en augustus van dit jaar vielen er in Quito 3.967 doden in het verkeer. Volgens cijfers van de politie valt er in Quito 1 dodelijk slachtoffer per 694 voertuigen, tegenover 1 dode per 2.106 voertuigen in Guayaquil. Er werden in heel Ecuador tussen 1 januari en eind augustus dit jaar 146.945 verkeersovertredingen door de politie geregistreerd. Daarvan waren er 91.199 "gewone" (geen documenten aan boord, het niet respecteren van het verkeersreglement) en 4.602 "zware overtredingen", grotendeels overdreven dronkenschap achter het stuur. Zware overtredingen kunnen gesanctioneerd worden tot een maximum bedrag van nauwelijks 40 dollar, maar er kan een gevangenisstraf op staan van 30 tot 180 dagen. Op "lichte overtredingen" staan kleine boetes, zoals 2 dollar als er geen inschrijvingsbewijs van de wagen kan voorgelegd worden, of 4 dollar voor het parkeren waar dat niet mag, 6 dollar als men zonder rijbewijs stuurt.

WITWASSERIJ

Het is een publiek geheim dat veel van de nieuwe, supermoderne gebouwen in Quito opgericht werden met witgewassen drugsgeld uit Colombia. Colombianen zijn al enkele jaren bezig met het opkopen van winkelcentra en andere delen van de economie in Ecuador en ongetwijfeld worden daarbij ook witgewassen dollars gebruikt. De overheden weten dat, maar de Nationale Directie "Antidrugs en Fiscaliteit" (DNAF) heeft te weinig middelen om op te treden. Deze dienst is bezig met een onderzoek naar 5000 bankrekeningen waarvan men vermoedt dat er witwasserij mee gemoeid is, maar de laatste drie jaren werden voor dit misdrijf slechts 53 personen veroordeeld. De DNAF kan hooguit informatie doorspelen naar de UPIR (Unidad de Procesamiento de Informacion Reservada) van de CONSEP (Nationale Raad voor de Controle van Drugs en Psychotrope Substanties) om verder onderzoek te verrichten. De politie zelf heeft onvoldoende gekwalificeerde manschappen om verdachte financiële transacties te controleren. Banken zijn ertoe verplicht geldtransacties van meer dan 5000 dollar per dag door te geven aan de bevoegde autoriteiten, bij wisselagentschappen als het om meer dan 4000 dollar gaat, en bij coöperatieve spaarkassen meer dan 2.000 dollar. Bij de douane aan de grens is er nog minder gekwalificeerd personeel. Sinds 2000 werden de financiële transacties uitgebreid naar de koop en verkoop van deviezen, deposito's in vreemde munten, investeringen, kunsthandel, handel in luxeproducten, immobiliën, "off shore"-operaties, buitenlandse handel, reischeques, goederentransport enz. Maar aan die uitbreiding werd geen extra personeel gekoppeld.

Volgens Javier Arregui van de UPIR is het probleem van de witwasserij van drugsgeld fel toegenomen sinds de economie van Ecuador gedollariseerd werd begin 2000.

Ook het gerecht schiet tekort. Er werden de laatste jaren 312 veroordelingen voor witwasserij uitgesproken, maar slechts 53 personen werden effectief gearresteerd. De speciale parlementaire commissie voor onderzoek naar witwasserij schat dat er jaarlijks voor 400 miljoen dollars in Ecuador worden witgewassen. Een opmerkelijk fenomeen is het altruïsme: er zouden aanzienlijke bedragen als gift geschonken worden aan menslievende stichtingen die alleen op papier bestaan.

UITLEVERINGEN: EEN TERGEND TRAAG PROCES

Zoals geweten zitten tientallen Ecuadoranen in het buitenland, op de vlucht voor het Ecuadoraans gerecht. De bekendste zijn ex-president Abdalá Bucaram (Panama), ex-president Jamil Mahuad (V.S.), ex-vice-president Alberto Dahik (Costa Rica). Hoe zit het nu met de vele bankiers die het land uitvluchtten na de frauduleuze faillissementen?

Twee jaar geleden zette het Opperste Gerechtshof de procedures in om de uitlevering te vragen voor verschillende bankiers en andere voortvluchtige bekende personaliteiten. In die twee jaar werden 11 dossiers door Buitenlandse Zaken behandeld: 7 zijn nog in behandeling, in 2 dossiers was er een negatief antwoord door gebrek aan een bilateraal akkoord inzake uitleveringen met het betrokken land, 2 landen gingen positief in de vraag in om de uitleveringsprocedure in te zetten. Alleen Alejandro Peñafiel en Luis Peñaranda werden effectief uitgeleverd.

De ex-bankiers Nicolas Landes, Leonidas Ortega, de gebroeders Roberto en William Isaias Dassum, hebben zo'n handige advocaten dat ze de wettelijkheid van de procedure in vraag stellen.

Bij uitleveringsprocedures zijn er twee grote problemen: tussen de staten moeten er daarover bilaterale akkoorden bestaan en de stapels documenten moeten vertaald in de taal van het land waar de aanvraag tot uitlevering

geschiedt. In het geval van de gebroeders Isaias Dassum, werd het verzoek tot uitlevering door buitenlandse zaken gedaan op 27 september 2000, pas op 16 augustus werd het verzoek in de VS ontvankelijk verklaard, en wellicht zal het nog jaren duren vooraleer een eventuele uitlevering plaats vindt. Bij de ex-voorzitter van de Banco del Pacifico, Arturo Quiroz gebeurde het verzoek 14 maanden geleden en kwam er nog altijd geen antwoord uit de VS.

DEMOGRAFISCHE GEGEVENS

Er werden al voorlopige cijfers vrijgegeven over de volkstelling die eind 2000 plaats vond, nu werden de officiële cijfers bekend gemaakt. Ecuador telt welgeteld 12.15.608 inwoners (dat zijn er 65.000 meer dan in de voorlopige cijfers voorkwamen, een verschil van ca. 0,5%). In de cijfers zitten de migranten die naar het buitenland vertrokken niet vervat.

Uit de resultaten van de volkstelling halen we nog volgende gegevens.

Pichincha (Quito) blijft de provincie die de meeste interne migratie aantrekt: er leven 786.065 personen die in een andere Ecuadoraanse provincie geboren werden. De meeste komen uit Manabi (103.154), gevolgd door Cotopaxi (95.532), Imbabura (77.047), Loja (75.399) en Chimborazo (72.872). De tweede bestemming van interne migratie is Guayas (Guayaquil), waar 700.506 mensen wonen die elders geboren werden: uit Manabi 271.930, uit Los Rios 133.000, uit Esmeraldas 52.000 en Chimborazo 49.000.

Het analfabetisme op nationaal vlak bedraagt 8,4%. Guayas heeft met 16,5% het hoogste percentage analfabeten (vooral interne migranten, o.m. uit Chimborazo).

Ecuador blijft een jonge bevolkingspiramide hebben: 33% tussen 0 en 14 jaar, 20% tussen 15 en 24 jaar (meer dan de helft van de bevolking bestaat dus uit kinderen en jongeren), 27% tussen 25 en 44 jaar, 13% tussen 45 en 64 jaar en 7% ouder dan 65 jaar.

Vrouwen vertegenwoordigen 50,5% van de bevolking, mannen 49,5%.

In de Costa leven 6.056.223 mensen, in de Sierra 5.460.738, in Amazonia 548.419 en op de Galapagos 18.640.

De meest bevolkte provincies zijn Guayas (3.309.034), Pichincha (2.388.817) en Manabi (1.186.025).

Er zijn 2.848.088 woningen. 52% van de bevolking is economisch niet actief, 42 economisch actief (6% geeft geen antwoord). Er zijn 31.829 kinderen tussen 5 en 11 jaar die werken.

WEG IBARRA - SAN LORENZO

De bewoners langs de route Ibarra - San Lorenzo zeggen grappend dat dit de langste weg is in het land, niet in kilometers uitgedrukt (156 km), maar in tijd, want de aanleg duurde 30 jaar. Jaren lang lagen de werkzaamheden stil, o.m. wegens discussies over het te volgen tracé en het gebrek aan financiële middelen. Nu is de weg eindelijk af, behalve een klein stukje van 500 meter dat niet geasfalteerd is nabij Tulquizan, omdat de weg daar inmiddels weggespoeld werd door een overstroming van de rivier Mira. Eind september huldigde president

Noboa de weg in. De weg is vrij vlak in vergelijking met de afdaling vol bochten om Esmeraldas te bereiken via Santo Domingo de los Colorados. Vroeger liep langs het tracé de "autofero" of spoorlijn, een reis van hele dag. Nu kan San Lorenzo in een paar uur bereikt worden. Er moesten verschillende bruggen gebouwd worden.

De aanleg van de weg houdt ontwikkelingsmogelijkheden in voor de ca. 80.000 mensen die er langs wonen. De weg kan een economische injectie betekenen voor San Lorenzo, het transport vergemakkelijken van landbouwproducten en vis van het noordoosten van Esmeraldas naar het binnenland. Al in de koloniale periode waren er plannen om in San Lorenzo een haven aan te leggen. Deze plannen kregen een nieuwe impuls toen in december 1959 Ecuador en Brazilië de intentie uitten om de zgn. "paso interoceanico" aan te leggen, een weg tussen het Braziliaanse Manaus en San Lorenzo, om de Stille Oceaan met de Atlantische te verbinden (3.737 km). In die context werd in San Lorenzo een vrijhandelszone voorzien. Misschien worden de plannen voor een haven nu opnieuw uit de lade gehaald.

MILIEU

PLAN GALAPAGOS

Het heeft meer dan vier jaar geduurd om tot een consensus te komen, maar nu is het er: het regionaal "Plan voor de Conservatie en Duurzame Ontwikkeling". In oktober wordt het plan voorgelegd aan de regering om het als decreet te laten in voege treden. Het Plan telt 109 bladzijden om de komende 10 jaar in 3 fasen werk te maken van een diagnose, formulering en uitvoering van maatregelen om het ecosysteem te beschermen op de hele archipel (19 grotere eilanden waarvan 5 bewoond, 47 eilandjes en 26 rotsen) en tegelijkertijd duurzame en sociale ontwikkeling te bekomen. Ook de ruimtelijke ordening staat in het plan (urbane woonzones, rurale zones voor landbouw, reservaten). Om het plan uit te voeren beschikt INGALA (Instituto Nacional Galapagos) over een budget van 28,4 miljoen dollar. Er zijn nog enkele knelpunten, zoals de besprekingen over de restricties voor de visvangst. Het plan moet de spanningen tussen de economische belangen (toerisme, visvangst enz.) en de ecologische verminderen door een evenwicht te bekomen tussen de conservatie van de fauna en flora en het sociaal welzijn. Het plan is geïnspireerd op de reeds uit 1998 daterende Speciale Galapagoswet.

KENTERING KAP MANGROVEN

In het kanton Muisne in de provincie Esmeraldas werden de laatste tien jaar 15.000 ha mangroven gekapt, voornamelijk voor de aanleg van kweekvijvers voor scampi's. Nochtans bestaat er al sinds 1986 een wet om de mangrovebossen te beschermen en werden er tot 2000 nog 55.000 hectaren "camaroneras" aangelegd in de mangroven, 120.000 ha op landbouwgronden en 66.000 ha op zgn. "salitrales" of zoutmijnen.

Dit heeft niet alleen het erg fragiele ecosysteem aangetast, maar ook het leven van de traditionele vissers op scampi's en schelpen. Maar blijkbaar is er een kentering, dank zij 11 plaatselijke organisaties die zich verenigd hebben om de overblijvende mangroven te beschermen. Zij hebben de laatste vijf jaar 172 mangroven gerecupereerd door ze te herbebossen. Zij worden daarvoor met premies aangemoedigd: per hectare die herbebost wordt ontvangen zij 200 dollar, dank zij middelen die vrijgemaakt werden door de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank. Bovendien worden voortaan overtreders beboet en moeten zij gekapte mangroven herstellen. De organisaties plannen de komende maanden nog 100 ha te herbebossen.

GALAPAGOSEILANDEN VALLEN IN DE PRIJZEN

Darwinstichting

De Charles Darwin Stichting op de Galapagos werd door een internationaal comité onder 132 kandidaten uit de hele wereld uitgekozen voor de prijs "Cosmos", uitgereikt door Japan. Er is een bedrag mee gemoeid van 300.000 dollar. Fernando Espinoza, directeur van de Darwinstichting, verklaarde dat het geld zal geïnvesteerd worden in alle werkterreinen waarin de stichting actief is. De medaille en de prijs worden op 16 oktober officieel uitgereikt in Japan.

Wildaid

“Men moet de juwelen van de familie niet verkopen”, verklaarde Peter Knight, directeur van Wildaid, toen deze internationale organisatie haar rapport voorstelde over haar werking op de Galápagos. Wildaid heeft sinds 1998 een kantoor op de Galápagos en werk samen met Fundación Natura. Het gaat vooral over een educatie- en sensibilisatieprogramma met als titel “Galapagos forever”. Er worden ook parkwachters opgeleid. Elk jaar wordt aan een parkwachter een prijs uitgereikt. Dit jaar ging de prijs naar Julio López van het marinereservaat.

VERVUILENDE JEANS

De Rio Patate is sterk verontreinigd. Het water ziet soms blauw van de chemische kleurstoffen die gebruikt worden voor de textielindustrie van jeans in het stadje Pelileo. Pelileo wordt "La Ciudad Azul" (blauwe stad) genoemd omdat er zich 400 kleine, middelgrote en grote confectieateliers voor jeans bevinden. De jeansindustrie betekent er een inkomen voor een groot deel van de bevolking, maar veroorzaakt een hoop ecologische problemen. Slechts een paar fabrieken hebben een station voor waterzuivering, zoals Lavatex. De vervuiling wordt nog erger omdat het water van de Patate-rivier gebruikt wordt voor de irrigatie van de landbouw. In de streek rond Ambato is de groente- en fruitteelt belangrijk. Het stadsbestuur en het Departement Milieu willen nu een ordonnantie uitvaardigen om de jeansbedrijven ertoe te verplichten hun afvalwater te zuiveren. Voor de kleinere bedrijfjes gaat het stadsbestuur twee oxidatievijvers aanleggen.

GREENPEACE: DUITSLAND EN DE OCP-FINANCIERING

Greenpeace vroeg aan de Duitse deelstaat R. Westfalen via de WestLB (Westdeutsche Landesbank) de oliepijpleiding OCP niet langer te financieren. Deze bank voorziet een krediet van 900 miljoen dollar voor de 500-km lange OCP. Dit gaf in Duitsland aanleiding tot een schandaal, omdat de OCP een stuk Amazonegebied en het regenwoud van Mindo schaadt. Op 30 september besloot de regering van R. Westfalen de financiering niet stop te zetten. Eén derde van de OCP is al aangelegd.

OPRUIMACTIE JONGEREN

Meer dan 2.000 jongeren hebben eind september, in samenwerking met middelbare scholen, een vrijwilligersactie ondernomen om in de Estero Salado, het estuarium van Guayaquil, zwerfvuil uit het water te halen. Deze delta lag vol plastic, afval, autobanden...

BEHEER PODOCARPUS

Het Nationaal Park Podocarpus, op de grens tussen de provincies Loja en Zamora Chinchipe, wordt door beide provincies beheerd, hetgeen het natuurbehoud niet vergemakkelijkt. Podocarpus is één van de parken met de grootste biodiversiteit van het land. In september werd het gezamenlijk beheer geëvalueerd door de burgemeesters en prefecten, waarbij er duidelijk meningsverschillen bestaan. De burgemeester van Loja, José Castillo, gaat bv. niet akkoord met de "administratie op afstand". Hij vindt dat het beheer moet gedecentraliseerd worden en bekritiseert de manier waarop 4 miljoen dollar geïnvesteerd werd in adviezen, studies, seminars, terwijl er weinig of geen concrete acties zijn voor het behoud van de natuur. In Podocarpus zijn er talrijke kleinschalige vormen van mijnontginning, o.m. goudmijnen, in Yambala en Valladolid, aan de rand van het natuurreservaat. Een alternatief is het ecotoerisme, maar daarvoor is er een gebrek aan infrastructuur. In september werd door het park een ecologisch pad aangelegd van Loja naar Vilcabamba.

MENSENRECHTEN

GEVANGENEN VRIJ

Door de wet die een paar jaar geleden gestemd werd om gevangen in voorarrest vrij te laten als binnen het jaar hun zaak nog niet voor de rechter is gekomen, werden er 2.420 gearresteerden vrijgelaten. Van dit aantal zat 48% gevangen voor drugs.

AMNESTY INTERNATIONAL: ECUADORAANSE AUTORITEITEN DULDEN GEEN KRITIEK OP MENSENRECHTENBELEID

In september bracht Kerry Howard van Amnesty International een bezoek aan Ecuador om er onder meer de situatie te analyseren van de "Defensores de Derechos Humanos", een soort ombudsmannen voor de mensenrechten. Howard was verontwaardigd over de houding van de autoriteiten, die geen kritiek dulden over de schending van mensenrechten in Ecuador. Hij wees ook op de vijandige houding van de overheid tegenover de "defensores". Het gebeurt regelmatig dat als zij een onderzoek verrichten over folteringen, mishandeling door de ordekrachten of gevallen van "impunidad" (straffeloosheid), zij geïntimideerd worden of zelfs doodsb bedreigingen ontvangen.

President Noboa wees de kritiek van de hand. Dit verontrustte Howard: "Uitspraken zoals die van president Noboa wijzen erop dat de autoriteiten het belang van de werkzaamheden van mensenrechtenorganisaties niet kennen en ze zelfs de inhoud niet kennen van de internationale akkoorden die Ecuador ondertekende binnen de Verenigde Naties. Zo ondertekende Ecuador een document over het statuut van de "defensores", die o.m. de mogelijk moeten krijgen openlijk het mensenrechtenbeleid aan te klagen als dat nodig is.